

Becskereki László, a szépirodalmi igényel író kunmadarasi születésű helytörténész lelkes könyve, a múlt hatékony emlékezete

(Becskereki László: *Madaras a toronyból*, Kunmadarasi Honismereti Egyesület, Kunmadaras, 2020)

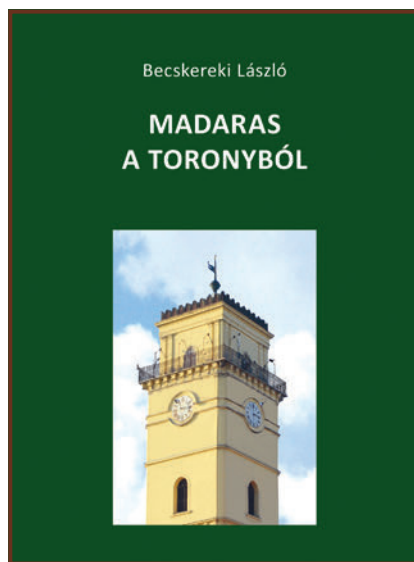
A Madarasi Krónika 2019 decemberében közli a kunmadarasi származású helytörténész, Becskereki László lélekemelő esszéjét *Az I. világháborús emlékmű és alkotója* címmel. Aki ezt elolvasta, az bizonyára kíváncsian állt meg (és lehajtott fővel) a Székely Károly alkotta szobor előtt. Mely eszébe kellett, hogy juttassa – az író szavaival élve – „*Trianon végzetes ítéletét*”, és azt a nemes szándékot is, mely szerint országszerte azért készültek ezek az emlékművek, hogy „*a lélekben porrá zúzott nemzetnek egy kis lelki kapaszkodót adjanak, hogy a szomorúság mellé visszatérjen az emberekbe a megkopott nemzeti büszkeség!*” „*Lehetnek nála szebbek, de mi őt szeretjük a legjobban!*”

A Madaras a toronyból igényes esszékötlet „*negyedszáz meg még egy*” műves alkotást, „*kis csokrot*” gyűjt egybe. A címlapon Kunmadaras református templomának tornya előlegezi azt az áhítatot, amellyel olvasni érdemes ezt a könyvet. Mert hiszen az írója is hangulatosnak szánta. A levéltárakban, anyakönyvekben kutatva messziről nézvést is megszállottan keresi azokat a koordinátákat, amelyek a madarasi pontokhoz vezetnek. A kötetnek címet adó „*vezércikkben*” írja is: „*mindentre rálátni, minden érdekes dolog a lábam előtt hever.*”

Az esszéteká hátlapján a szerző ősz hajú-bajuszú fizimiskája (az inge is hófehér, a bal vállán átvetett fekete szíj: valamely könnyű „utazótáska” szíja lehet), s hozzá a kék szemekből áradó derű, isten bizony valamilyen garabonciás Tiborcot hívott elő a képzeletéből. Hát még, miután olvastam a vallomását (*Magamról*), hogy elektroműszerészként a történelem, a földrajz, a művészettörténet érdeklik, könyvszerető utazó, fotózó, levéltári családfakutató! Csupa olyan dolgokat csinál, amik segítik őt a messziről való visszapillantásban, és kiérlelik benne az ősök iránt való tiszteletteljes ragaszkodást. Mint ahogy írja is: „*mi, az elszár-*

mazottak, bármikor bármiről véleményt mondunk, a levestől a köszönésig, a mércé mindíg az, amit gyerekkorunkból magunkkal hoztunk szülőföldünk falusi szokásaiból.”

Bizony nem árt, ebben a posztmodern világban különösen nem, ha valaki felelősen szereti a népét, mint például nem is olyan régen, a népi írók szerették! Ezekben a megszállott búvárkodásokban is benne van a szeretet ragaszkodása. Máskülönb ez a fajta kutatómunka „*nem megy*”. Mindez,

A könyv címlapja

természetesen, nem nélkülözheti az okos igényességet. „*Sok mindentről lehet mesélni, de mindentről azért mégsem, mert nem látjuk a másik oldalát, és akkor annak már a fele nem lenne igaz, az már csak egy általam kitalált történet lenne.*”

Mikszáthos okosság, finom, aprólékos építkezés és ironia, egyfajta eufemizmus bája hatja át, már a kötet címéről ítélve is, az első pillantásra száraznak tűnő munkákat. Mert Becskereki László élvezetesen tudja sugározni a személyiségét. Képes hamar, leleményesen megnyerni az ügynek az olvasóját. Nyilván a földijeit is. Amikor például a település névadójával kapcsolatos tudnivalókról próbál értekezni (*Madaras György jászkun kapitány*), elég a fejtegetése legelején elhelyezni

két nagyon jellemző, fontos, kedvet remtő, energiát tartalmazó, képzeletet mozditó mondatot. Széppítve, udvarias formában fejezve ki a kellemetlen tényeket. „*A honfoglalás utáni évszázadokban, mielőtt Madaras település létrejött, nem volt nagy nyüzsgés ezen a tájon. Nem ez volt a legzsúfoltabb vidék az országban. Ez is közrejátszhatott abban, hogy IV. Béla királyunk könnyen felajánlotta letelepedésre az ide menekülő kunoknak.*”

Csaknem tréfára hajló megközelítésű a Csikay János nagykun kapitány bevezetése is. „*Neve elég ismeretlenül cseng ahhoz, hogy kíváncsivá tegye az embert, vajon mivel emelkedett kortársai fölé, mivel tette halhatatlanná a nevét?*”

Már egy-egy jól elhelyezett, színező fél mondat elég ahhoz, hogy elolvassuk a következő, különben nagy horderejű értekezést: „*ahogy az lenni szokott, a pénzügyek körül nagy volt a sürgésforgás*” (A Jászkunság eladása a Német Lovagrendnek).

A jászok és a kunok Mária Terézia magyar királynő kézzelírt törvényre emelt redempcionális diplomájának (1745. május 6.) 275. évfordulója alkalmából – illik, hogy szó essék a királynőnk határozott személyiségéről is. Így született meg a *Mária Terézia intelme*.

Ez az a büszke ráadás: a „*meg még egy!*”

1741. szeptember 11-én Pozsonyban az országgyűlésen a magyarok „*életüket és vérüket*” ajánlották fel, miután a kitört „*örökösödési háború*” idején éppen őhozzájuk fordult segítségért a bajba került királynő. A 24 éves királynő „*nagyon fiatal hölgy, aki ráadásul a korát meghazudtoló bölcsességgel, őszinte szavakkal kérte a magyarok segítségét. Meggyőzte a hallgatóit, mert sugárzott róla, hogy uralkodónak született!*” A háborúhoz katona kellett és pénz.

Jegyezzük meg, és ne is felejtjük el, hogy ekkor Magyarország nádora gr. Pálffy János volt. Aki, nagy szó: a redemptio, vagyis a régi kiváltságok saját erejükből történő visszavásárlása, önmegváltása ügyében a derék, példásan összefogó jászok és kunok pártjára állt. A redempciós ügyeket képzett emberek képviselték: a Nagyunkságot Var-

ró István karcagi nótárius, a Jászságot Horváth András főnótárius, a Kiskun-ságot Nánássy János kiskunkapitány.

A történész, még szép, hogy kiemeli a jász kunok érdekérvényesítő képességét is, akik valóban jó történelmi helyzetfelismeréssel rendelkeztek. „Nem tudom, ki volt a redemptio „ötletgazdája”, de igen kiváló diplomáciai érzékkel és a lehető legjobb pillanatban hozakodtak elő a kérelmükkel. Akkor, amikor a királynőnek olyan nagy szüksége volt a magyarokra, hogy arra a kérésre más válasz nem is lehetett, csak az igen.”

Aztán egy jó negyedszázad múltán igen érdekes megvilágításba került a kunmadarasi református templom szentelése.

„Ausztria erősen a római katolikus vallás híve volt, és maga az uralkodó is ellenezte a protestáns vallás erősödését” Ám, hogy, hogy nem, „a remélt csoda mégis megtörtént! És 1766-ban végre elérkezett a pillanat, megkapták az engedélyt, és két év alatt fel is épült egy igen komoly méretű templom, amit 1768-ban Szilágyi Sámuel debreceni püspök szentelt fel.”

Nem csoda azonban, hogy Becskereki László ráakad egy latin nyelvű ügyíratra, amelyet „1769-ben a Pozsonyban székelő Helytartótanács” adott ki, és amely lényegében egy ügyesen palástolt katolikus-református érdekellentétet rögzít. A felvilágosodott uralkodó „a jó királynő” szerepében védelmezi az „adózó népet”, miközben féltve igyekszik őrizni a katolikus egyház pozícióját.

„A helyreállított kunmadarasi oratórium megszentelésére meghívták a debreceni református püspököt, aki 26 lelkész és nagy tömeg jelenlétében ünnepélyes szentelési tartott, amelyen 260 forint adományt gyűjtöttek össze, majd nagy vigadalmat tartottak. Mária Terézia az esetet követően megtiltotta, hogy a továbbiakban hasonló ünnepségeket tartsanak a püspökök megjelenésével és az adózó nép megterhelésével.”

A jó történész megnyugtatóan tárgyilagos következtetés nélkül soha nem fejezheti be a kutatást! Ezt látjuk itt is. „Mária Terézia ekkor már 52 éves volt, tapasztalt uralkodó, aki kellő szigorral lépett fel a szerinte nem kívánatos jelenségekkel szemben. Kunmadaras kapcsán sem a helyi lakosság szórakozása ellen volt kifogása, hanem a református egyház népszerűsítése, térnyerése ellen próbált a maga eszközeivel tenni: az érdekeit szem előtt tartva.”

Sinay Miklós (1730-1808), aki 1760 áprilisában a Debreceni Kollégium professzora lett”, egyenesen csak azért került ebbe a könyvbe, mert egy évig köze volt Madarashoz. Ezzel a lényegkiemeléssel kezdődik az esszé. „Rövid időt, egy évet töltött Madarason, még papi pályafutása első állomásán, de a későbbi évtizedekben olyan kiemelkedő egyénisége lett a református egyháznak, hogy most, amikor azokat keressük, akikre felnézhetünk, úgy érzem, ha már községünkben utca viseli a nevét, illik megismerkednünk életével és munkásságával.”

A Csokonai Madarason szintén jól találja az olvasnivalót: „most nem ismétéljük át az iskolai anyagot, még a legszebb Lilla-verseket sem elemezzük, inkább életének csetléseit, botlásait idézzük fel, remélve, hogy ily módon emberileg közelebb kerülhetünk hozzá.” Ennek az írásnak az apropóját az szolgáltatta, hogy „1793-ban, húsvétkor járt Madarason az akkor húszéves Csokonai, mégpedig hivatalos úton, ahogyan akkor latinul mondták, legációban.”

A Görögök Madarason első bekezdéseinek hangjai rögtön aktualizálnak, felelősségteljes párhuzamot vonnak, összehasonlíthatnak, és így rögtön tetszetőssé teszik a mondanivalót. Sőt: az arra hajlamosokat családtkutatósi feladatokra inspirálják.

„Napjainkban az egyik legtöbbet emlegetett téma a felénk özönlő migránsok hada, ami, valljuk be, nem tűnik a legszebb álmoknak, bármennyire is növelni szeretnék egyesek Európa lélekszámát.

Nem árulok el nagy titkot, de régen is voltak bevándorlók, csak sokkal szelídebb, kezelhetőbb formában, és elenyésző létszámuknak köszönhetően úgy beilleszkedtek még a Jászkunság sajátos, zárt világába is, hogy ma már nem is beszélünk róla. Mindenben alkalmazkodtak a környezetük elvárásaihoz, megtanultak magyarul, megtartották a törvényeket, és szép lassan az itt élők befogadták őket.

Két-háromszáz év nagy idő, mégis kíváncsi lennék, hogy Kunmadarason van-e olyan család, ahol a nagyszülők meséiből még dereng valami, hogy az ősök között görög származásúak is lehetnek.”

Kedélyes-szívélyes hangnemű a József nádor látogatása Madarason megidézése is. Minduntalan Mikszáthot juttatja eszembe. Akárha ő, a jó palóc is írhatta volna ezt a bekezdést. „Nagy volt a várakozás, mert azt mindenki tudta, hogy az előző nyolcszáz évben

nem tolongtak itt az uralkodók, még IV. Béla királyunk se jött el a kunokat üdvözölni, mikor idehívta őket. Madaras mindig rossz irányban volt, Bécs vagy Róma felé nem erre vitt az út, ráadásul még nemhogy vár, de még valamire való kastély se épült a környéken, azért meg kevés uralkodó rázatta volna magát a göröngyös úton, hogy a zsíros bajuszú bíróval meg a nótáriussal danoljon hajnalig a csárdában.”

A Járt-e gróf Széchenyi István Madarason? az egyik legsikerültebb, ötcillagos esszé. Különösen az első harmada élvezetes. Becskereki varázslatosan érzett rá, hogy a község lakói bizonyára jobban díjazták a világos, szabatos, magyaros előadásmódot, a megvilágosodás erejével ható múltidézt, mint a száraz, tudományos szakszavakkal teletűzdelt bikkfanyelvet. Ezért számúzi azt. Szóba kerül többek között Vásárhelyi Pál, gróf Andrássy Gyula, Tiszadob, Illéssy János nagykunapitány. És az, hogy mellesleg „1845. október 10-én gróf Széchenyi István valóban járt Kunmadarason.”

De hogy megtudjuk, milyen magával ragadóan, elegánsan érzékletes a témára való ráhangolás, a körítés, a fix ponthoz való közelítés, jobb, ha átadjuk a szót magának, az írónak!

„Erre a kérdésre nagyon röviden is lehetne válaszolni, de jómagam, amíg a választ keresgéltem, annyi érdekes dolgot olvastam, hogy úgy érzem, ha mértékkel is, de el kell mesélnem, kik formálták az alföldi víz borította tájat olyanná, ahogyan ma látjuk. Amióta világ a világ, a Tisza kedve szerint kanyarogva kereste magának a lejtős utat, az áradások idején elöntötte az alacsonyan fekvő területeket, és még visszahúzódva is számtalan mellékágot táplált mindenfelé az Alföldön. A hossza több mint 1400 km volt, és az olyan települések, mint a már a folyótól távol fekvő Madaras, sosem érezték hiányát, nem kellett húsz kilométert menni, ha egy kis Tisza-vízre vágytak.

Nézegetve a 3-400 éves térképeket, nem Finnország, hanem az Alföld mondhatta volna magáról, hogy az ezer tó országa. És a térképek a békés, hétköznapi állapotokat rögzítették, a rendkívüli évek hatalmas árvizeinek pusztítását csak a legendák őrzik. Az itt élők évszázadokon át csak az imádságban bízhattak, sem anyagi, sem emberi erő, és különösen szervezethez nem volt ahhoz, hogy valaki komoly terveket szövegessen a Tisza szabályozására.”

(folytatás a 22. oldalon)

(folytatás a 21. oldalról)

Hogy a bújárázó garabonciás miknek a nyomára nem bukkan! Erről szól a Kossuth Lujza. „Gyakran és büszkén emlegetjük, hogy Kossuth Lajos a községünkben is járt. Arról viszont kevesen tudnak, hogy hűgát, Kossuth Lujzát közeli családi kapcsolat fűzte Madarashoz.”

Már eddig is meggyőződhattunk, hogy valamilyen hangya- vagy méhecskeszorgalmú összegereblyezés eredménye ez a tiszteletré méltó gyűjtemény!

Szívet melengető olvasni benne Matolcsi Ferencről és az Újfalusi fivérekéről, a Kunmadarason született 1848-as honvédtisztekről. Sőt Dr. med. Grünhut Adolfról is, akinek Tiszafüreden Görgey parancsba adta, hogy 1849 májusában Madarason, Kisújszálláson és Karcagon szükségkórházakat rögtönözzön. Becskereki még ajánlja is eme megkedvelt hősenek az egyik művét (Tanulmányok a spiritizmus köréből), mert „nagyon olvasmányosan, kedvünkre valóan fogalmazott”.

Megható és egyben példaadó, ahogyan az író utána jár egy talált sírkő gazdájának. „Kunmadarason, egy rövid temetői látogatás alkalmával, a temetőnek a község felé eső végén, talán tíz méterre a vízcsaptól, észrevettem egy régi sírkövet, amit megcsodáltam, és le is fotóztam.” Innen indulva kerekedik ki a története: Balogh János Kunmadaras kántora volt 50 éven át.

A madarasi király Szemere György műve, amely az író szerint (némi ironiával) „egyre érdekesebb, értékesebb lesz, mert elolvasva Madaras múltjának egy apró szelete tárul elénk, ami felér egy időutazással, visszafelé vagy kétszáz évvél. (...) humora igen természetes, a >mi nagykunsági ízlésünknek való<, nincs benne semmi erőltetett szóhasználat.”

Kinyomozza, hogy Kabai Tóth József családja ároni. A Dévaványán született és Kunmadarason elhunyt Kabai Tóth János (1732-1798) 38 évig volt lelkész Madarason, és 6 évig volt esperes. És még az is érdekes, hogy „kétségtelen, a lelkész urak nemes emberek voltak.” Beszámolója végén az író a családkutatás nagyszerű időtöltésére bátorítja az olvasót.

A Medgyaszay Szeréna kisasszony emlékére is egy nyomozás rejtelseibe avat be. Garabonciásan, szinte a semmiből kerekedik ki ez az esszé is. Az emlékezet, hogy Madarason egy gyermekkorában látott „fekete ruhás idős kis asszonyt” grófkisasszonyként

emlegettek a szülei, indítja el a munkát. „Nem egy rövid kaland volt ez a kutatás, hiszen ha csábít a téma, nehéz megálljt parancsolni a kíváncsiságnak!” Kiderül, hogy Medgyaszay Gyula (1859-1942), Szeréna apja ötven éven át református lelkészként szolgált Nagy-Kunmadarason. Főhajtás zárja az emlékeztetést. „Emlékeim Szerénához kötődnek, de az utókor tiszteletét természetesen az édesapja, ahogyan gyászjelentésében említi, Kunmadaras nagyhűségű lelképásztora, nagytiszteletű Medgyaszay Gyula érdemelte ki, akinek hamvai a vén temetőben nyugszanak.”

A Berek egy kicsit a miénk is! Elek György „karcagológus” (Körmendi Lajos becétte így) egyik írása nyomán készült. De, ilyen a tehetség, aki mások után is tud izgalmasan, színesen fogalmazni! Becskereki szövegalkotása könnyedebb, némi kesernyés humorral fűszerezve. Nézzünk csak néhány paszszust belőle!

A Tisza árterén vagyunk. „Egy hatalmas, íves meder, az egykori folyóvölgy Madarastól Karcagig húzódik, aminek egy szakaszát Üllőnek hívták. Amikor a kunok 1240-ben megjelentek a környéken, azonnal felismerték a hely előnyeit, és az Üllő kanyarulata mellett sorban alakultak ki a településeik: Kápolnás, Orgondaszentmiklós, Ködszállás, Fábiansbestyén és Madaras. A víz jelenléte és a növénytermesztésre alkalmas hordalékos talaj nagyban hozzájárult, hogy hamarosan letelepedtek, feladva a nomád életformát.

A meder kanyarulata által közrefogott területet a kezdetektől fogva Bereknek hívták, ahol azonban évszázadokon át semmiféle falu nem létezett. A felsorolt öt (a meder, tehát a víz túloldalán léteült) település nem virágzott sokáig, közülük csak Madaras vérszelte át a török százötven éves vendégségét.”

„Nem volt olcsó mulatság az 1927-ben elkezdett és közel fél évig tartó munka, ám siker koronázta, mert 1928 tavaszán feltört a gázzal kevert víz. Nagy volt a boldogság, miután kiderült, hogy gyógyhatása talán még jobb is, mint a Szoboszlón feltört vízé. A költségeket nézve nem csodálom, hogy Madarason a gazdáknak nem jutott eszükbe fúrásokat finanszírozni, elvégre a befektetett pénz megtérülése még elég nagy kockázattal járó gondolat volt.”

„Berekfürdő 1992-ben önálló község lett, ma körülbelül ezer fő az itt élők száma, de ne tagadjuk, Madaras lakosságának nagy ajándék, hogy létezik. Nem

a miénk, nem mi építettük! De a sors kegyes volt, hogy annak idején itt jelölték ki a fúrások helyét, és községünkhöz olyan közel van, hogy sajátunknak érezhetjük!”

A Csávásiskola azért is nevezetes, mert mint mondja az író: „én 1955-ben ott ismerkedtem a betűkkel.” „Az iskola helyén ma egy üres telek árválkodik.” Az író azonban utánajár, hogy ki volt Csávás János, akiről a nevet kapta az iskola, és egyáltalán: kik voltak a Csávások.

Harcvár, Méhes, Mikus, Csávás: Kunmadaras neves családjai voltak – mondja a cím. Az író különleges feladatra vállalkozik, amikor őket kutatja. „Kunmadaras egykor volt kiemelkedő családjai közül azokat választottam, akiket a sors szálai egymáshoz kötöttek, akik egy időben voltak sikeresek, és egyszerre zuhantak a mélybe, hogy azután újra felkapaszkodjanak az elismert emberek közé.”

És elérkeztünk a talán legtökéletesebb, azaz legszemlésebb megoldáshoz. Lektúrt olvashatunk a javából, de pazar hitelességű megvilágítással. Az Egy Lenin-rend, és ami mögötte van, avagy a történelmet mindig a győztesek írják! csevegő stílusa egyszerűen lenyűgöző.

Mindjárt a felütés eleganciája megragadó. „Mielőtt belevágnánk ennek a különleges történetnek a részleteibe, nézzük meg, hogy pontosan mi is volt az a híres Lenin-rend, ami már nem létezik, és amiről – ennél fogva – mi már örökre lemaradtunk.” Egy felsorolás után, hogy kik-mik kapták meg az ordót, következik a hatásos minősítés. „Éreztem, hogy a Lenin-rendnek csak a pszichés hatásában volt ereje, kis túlzással valahogy úgy, mint korábban az üvegyöngynek, amit Afrikában osztogattak a hódító fehérek. Semmire nem volt jó, de nagyon örültek neki!”

Hamar kiderül, hogy a földije, Kiss Lajos vöröskatona is megkapta. Az írás vége felé pedig bekövetkezik a zenit.

„És akkor eljött a nagy nap!”

Ötven évvel a nagy forradalom győzelme után, a nagy Szovjetunióban éppen azon töprengtek az elvtársak, hogy erre a nagy alkalomra, a nagy jubileum kapcsán, kinek a mellére tűzzenek Lenin-rendet, amikor valahonnan előbukant az ötven évig mellőzött Kiss Lajos neve. Irány Moszkva, ahol 1967-ben személyesen Breznyev elvtárstól vehette át a Lenin-rendet!”

„1892-ben született Kunmadarason, sokgyerekes családban, nehéz körülmé-

nyek között nevelték, de hála rokona-
inak, 15 évesen Budapestre került, és
autószerelőnek tanult.”

„1918 februárjában már hivatalosan
is a Vörös Hadsereg katonája, és ekkor-
tól tagja a Bolsevik Pártnak.” „A szá-
marai harcok elmúltával komisszár lett
a III. Nemzetközi Vörös Ezredben. Ha-
talmat kapott. Életében ekkor a politikai
képzés és a frontesemények váltogatták
egymást, és saját elbeszélései szerint a
legvadabb vérengzések helyszínein talál-
kozunk vele.”

Szellemes, heurékaszerű sorok ol-
vashatók az esszé zárlatában. „Ebben a
történetben nem a személye, nem Kiss
Lajos az érdekes, nem is az, hogy hol
született, hanem a felismerés, hogy bi-
zony, a történelmet mindig a győztesek
írják!”

A Hardicsai család sorsa is tanul-
ságos: „egy olyan család nyomába
eredünk, akik valójában csak egy ge-
nerációnyi időt éltek Kunmadarason,
sorsuk mégis jól példázza a huszadik
század egyszer fent, másszor lent, va-
lamilyen mértékben mindenkit érintő
fordulatait.”

A Szakmáry István tanító úr (1908-
1991) - megítélésem szerint - szintén
a legjobbak közé tartozik. A fordula-
tos emlékezésben engem legjobban az
író szituációérzékenysége kapott meg.
Ezért szükséges, hogy bővebben idéz-
zek ebből a műből is.

1933-ban egy népszerű revíziós dal-
pályázaton vett részt. Igazat adhatunk
az írónak, aki ezért pártját fogja a ta-
nító úrnak.

„Trianon után, 1933-ban nem volt
semmi rendkívüli a revízió gondolatá-
ban, hiszen minden magyar ember fájó
szívvel gondolt az elszakított országré-
szekre. Ebből adódóan a hazaszeretet
nem egy belül lappangó halvány érzés
volt, hanem erőteljes kifejezésé formá-
lódott, különösen a fiatalok szemléletére
erősen ható tanítók, tanárok között.

Azokban az években senki nem gon-
dolta, hogy majd eltelik 15 év, és egy
olyan világ jön el, amikor a fent említett
erények hirtelen a legnagyobb bűnök-
ké válnak.

Szakmáry tanító úr, idősödve már
sokak Pista bácsija, az életében semmi
rosszat nem tett. Nem bántott másokat,
nem volt kirekesztő, nem akarta romba
dönteni a világot.

Szegény tanítóként kulák nem lehetett,
ezért érzem úgy, hogy a hazafias érzés, a
magyar népzene szeretete, és hozzá val-
lásos élete, a kántorsággal összeadódva

tette őt a hatalom szemében a > nehéz
sorssal jobb útra térítendő<közé.”

És most jön az, ami szerintem a
könyv csúcsa. A könnyem csordult
nevettemben, amikor a fenekelés ügy-
kezelését elolvastam. Újra meg újra.
Pedig kisiskolás koromban egyko-
ri néptanítónktól, Benczúr Jánostól
Pusztaszenttornyán én is kaptam a
mogyorófavesszőjével hat suhogó fe-
nekest. (Igazságtalanul, mert semmi
bűnöm nem volt!) De én még ilyen ér-
zékletesen, klasszikusan megírtat sehöl
sem olvastam az efféle procedúráról!

„Nincs kétségem, hogy elhatározta,
legalább úgy fogunk szolmizálni, mint
Kodály!”

Karmesteri csontpálcáját mindig hoz-
ta, és úgy vezényelt, mintha nem is a
szünetet váró rosszcsonkok serege ülne
előtte, hanem egy kórus és a szimfoni-
kusok!

A szigor alap volt nála. Ott kezdődött
minden, arra épített. Remek, már pom-
pásan kicsiszolt módszere volt a gyenge
jellemek figyelmének felkeltésére. Nem
kiabált, nem hangoskodott, de ha el-
bambult valaki, azt kihívta, és megkér-
te, hogy az akkor még >divatos<, három
lábbon álló tábla alá hajtsa oda a fejét.

Derékszögbe hajolva már önmagában
sem kacagtató az élet, hát még, amikor
eljött a pillanat, és miközben énekelt az
osztály, a mi jóságos tanítónk egy ope-
rettes mozdulattal, a mindenre jó csont-
pálcával kiosztott egy fenekest. Ezt az
egyébként nem durva mozdulatot időn-
ként ismételtette, bízva ennek nevelő
hatásában.

Nem dicsekvés, de én is részesültem
eme kegyben. Emlékeim szerint még a
helyükön ülőknek sem volt kedve nevet-
ni. Elég hatékony volt a módszer!”

„Zárszóként elmondhatjuk, hogy a
sors nyugodt időskorral ajándékoz-
ta meg, gyémántdiplomás tanítóként
hunyt el.

Nekiünk már csak annyi feladatunk
maradt, hogy őrizzük a nevét, és hálával
gondoljunk rá!”

A Tabutéma zárja a kötet. Arra em-
lékezik az író, hogy 1944 őszén, telén
miként pusztítottak a kivonuló néme-
tek, és miként garázdálkodtak „az első
oroszok, akik partizánoknak nevezték
magukat.” „Azt mondják, nem ők voltak
a legjobban fésült fiatalemberek.”

A hűséges garabonciás Becskereki
László a szülőföldje érdekében, hála
Istennek, nemcsak búvárkodik, hanem
nevel is.

Rideg István ny. középiskolai tanár

VERSELŐ JÁSZOK ÉS KUNOK

AZ ELSŐ SZERELEM

Az első szerelem,
mit oly sokan siratnak,
Nem tűnik emléknek,
csak idegen halottnak.
Vágyat szőni könnyű,
benne ringni könnyebb,
Vágyat szőttem akkor én,
az első szerelemnek.
Gyermekként rongybabut
festettem ringattam,
S amikor elvásott,
őszintén sirattam.
Őszintén sirattam
s őszintén feledtem,
A szerelem fájáról,
le sem is estem.
Az öröm, már akkor
ott volt a jajban
S a szerelem fáján,
ringón ottmaradtam.
S úgy ráztam le magamról
az üszköket,
Mint permetlé gyümölcsről
a férgeket.
Hisz' aminek nyomát
lázálmom sem sejtí,
Miért kéne sóhajokban
életre fürdetni?
Mert, ha cseppet is sajogna
az első szerelem,
Ki számomra vagy,
sosem leszel nekem.

HA KÉRITEK

Toll helyett kapa;
toll helyett mosóteknő;
s ülök rettentető foltalmazon
s gondolkodom.
A kapavas lazít bele múltamba,
emlékeimet a foltnak való
visszaragyogja,
mert nem mind fekete,
nem mind tilalom,
a színeseket én elrakom
s ha kéritek: megmutatom.

Nagy Edit